

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Heilig Hartcollege te LANAKEN

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 39503

Instelling Heilig Hartcollege

Directeur Peter JANNIS

Adres Stationsstraat 232 - 3620 LANAKEN

Telefoon 089-71.41.29

Fax 089-71.86.61

E-mail college.lanaken@scarlet.be

Website <http://www.hhclanaken.be>

Bestuur van de instelling VZW Scholengemeenschap Lanaken

Adres Stationsstraat 232 - 3620 LANAKEN

Scholengemeenschap SGKSO Sint-Servaas Maasland

Adres Rijksweg 357 - 3630 MAASMECHELEN

CLB Vrij CLB Maasland

Adres Deken Bernardstraat 4 - 3630 MAASMECHELEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 22-02-2016, 23-02-2016, 24-02-2016, 25-02-2016, 26-02-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 26-02-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 11-03-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever William VROONEN

Teamleden Johanna COEMAN, Olivier DOUVERE, Walter VAN DEN
BRANDT, Robert VANDEPUT

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Vakoverschrijdende Eindtermen	8
3.1.1.2 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2014/7841/011, D/2014/7841/013, D/2014/7841/015, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)	10
3.1.1.3 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplannen D/2006/0279/050 en D/2006/0279/051)	13
3.1.1.4 Engels in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn, Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/ 7841/006 en D/2014/7841/002)	15
3.1.1.5 Engels en Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplannen D/2014/7841/003 en D/2014/8741/005)	18
3.1.1.6 Geschiedenis in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplan D/1999/0279/026)	22
3.1.1.7 Geschiedenis in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2001/0279/006)	24
3.1.1.8 Natuurwetenschappen in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplannen D/2014/7841/016 en D/2006/0279/012)	27
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	28
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	28
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	29
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	30
4.1 Leerbegeleiding	30
4.2 Evaluatiepraktijk	33
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	35
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	37
6.1 Wat doet de school goed?	37
6.2 Wat kan de school verbeteren?	37
6.3 Wat moet de school verbeteren?	37
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	38
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	38

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Heilig Hartcollege Lanaken is een relatief kleine school met een aso-aanbod in de tweede en derde graad. De school probeert het veeleer beperkte aanbod van studierichtingen te compenseren via een aantal keuzes in het complementaire gedeelte van de lessentabellen.

Op de campus heerst een geordend en open schoolklimaat. De leerlingen komen doorgaans uit een ondersteunend milieu en ze beschikken over de verwachte mogelijkheden op het vlak van intelligentie en studiehouding. Door deze gunstige startpositie, door een systematisch georganiseerd beleid, door de aandacht voor elke individuele leerling, door de collegiale sfeer en het engagement van de personeelsleden kan de school haar opvoedingsproject grotendeels waarmaken. Toch zijn de doorstroming van de leerlingen binnen de school en naar het hoger onderwijs, net zoals het studiesucces niet beter dan de scholen in de rest van Vlaanderen.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering behoorlijk respecteert en dat ze de nodige aandacht schenkt aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Verder kwam het erkenningsonderzoek tot stand op basis van een representatief staal van het onderwijsaanbod. Het onderzoek levert wisselende resultaten op. Voor heel wat onderzochte vakken voldoet de leerplanrealisatie. Voor het vak Engels en voor de onderzoekscompetentie in de polen Economie en Moderne talen is de leerplanrealisatie zelfs een voorbeeld van goede praktijk. De leerplanrealisatie voldoet niet voor het vak geschiedenis in de derde graad omdat de leerlingen de historische vaardigheden onvoldoende op het vereiste beheersingsniveau bereiken. In de studierichtingen Economie-wiskunde en Latijn-wiskunde hanteert de school voor elk van de vakken chemie en fysica twee verschillende leerplannen, wat niet toegelaten is. De school heeft een visie op de vakoverschrijdende eindtermen ontwikkeld. Ze streeft die in de context 'Socio-economische samenleving' te weinig na. Bestaande initiatieven en projecten gebeuren hier te veel zonder planning en niet voor alle leerlingen. De context 'Sociorelationele ontwikkeling' krijgt een kwaliteitsvolle invulling via projecten en in meerdere vakken.

Het kwaliteitsonderzoek heeft aangetoond dat de school voor leerbegeleiding inzet op het zorgcontinuüm en dat dit proces een van haar sterke punten is. Voor de brede basiszorg van leerbegeleiding leidde dit nog niet tot concrete doelstellingen op het niveau van de leraren en de vakgroepen. Hierdoor ontstaan kwaliteits- en tempoverschillen in de basiszorg leerbegeleiding. De gunstige startpositie van de leerlingen die instromen, daagt de leraren niet altijd uit om leerlingactieve werkvormen te hanteren. Sommige vakgroepen vertalen kwaliteitsonderwijs en leerbegeleiding in het opvullen van tekorten in kennisoverdracht. Verder toont het kwaliteitsonderzoek aan dat de school haar evaluatiepraktijk aanstuurt vanuit een schoolvisie en afspraken. Voor de inhoudelijke invulling en validiteit stelt de school de vakgroepen verantwoordelijk. De schoolleiding gaat slechts beperkt na of de vakgroepen de beleidsvisie op evalueren realiseren. Er blijken in de praktijk grote kwaliteitsverschillen te bestaan tussen de verschillende leraren en vakken. Soms is de evaluatie niet valide omdat de school de procesevaluatie waar heel wat leerplannen naar vragen, in de praktijk onmogelijk maakt door 75 % van de punten toe te kennen aan de examens. Voor de moderne talen is de evaluatie dan weer een voorbeeld van goede praktijk. Heel wat andere vakgroepen beschouwen evaluatie als een middel tot een kennisgerichte selectie.

Het algemeen beleid van de school getuigt van een degelijk beleidsvoerend vermogen en een goede organisatie. Beslissingen komen tot stand in overleg met alle betrokkenen. De communicatie is duidelijk en verloopt via verschillende kanalen. De schoolleiding slaagt erin het schoolteam te richten op de gekozen doelen, hoewel een aantal leraren vindt dat het beleid niet altijd voldoende open staat voor de noden van sommige vakgroepen of afwijkende meningen. In het kader van haar kwaliteitszorg verzamelt de school al jarenlang veel statistische gegevens, die ze gebruikt voor kwaliteitsbewaking. Toch blijkt dat dit systeem niet kan garanderen dat de leerlingen in alle onderzochte vakken de leerplandoelstellingen bereiken. Hiervoor is een doelgerichte aansturing en doeltreffende opvolging van de vakgroepen nodig, waarbij ook doelen op leerlingniveau niet kunnen ontbreken.

De onderwijsinspectie heeft voldoende vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de school en neemt bijgevolg de tekorten in de leerplanrealisatie geschiedenis in de derde graad en de vaststelling dat de school niet hetzelfde leerplan chemie en hetzelfde leerplan fysica hanteert voor de leerlingen van de studierichtingen Economie-wiskunde en Latijn-wiskunde, niet op in het eindadvies. Het beleid en het schoolteam getuigen van voldoende dynamiek om deze tekorten zelfstandig weg te werken en ook in de toekomst kwaliteitsonderwijs te verstrekken. De onderwijsinspectie besluit de doorlichting dan ook met een gunstig advies op grond van de realisatie van de onderwijsdoelen, het naleven van de onderwijsreglementering en de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving van de school.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	x
Graad 2 ASO Economie	Engels, geschiedenis	economie
Graad 2 ASO Latijn	Engels, geschiedenis	
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie, chemie, Engels, fysica, geschiedenis	biologie, chemie, fysica
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans, geschiedenis, natuurwetenschappen	economie, Engels, Frans
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	Engels, geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	Engels, geschiedenis	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	biologie, chemie, Engels, Frans, fysica, geschiedenis	biologie, chemie, Engels, Frans, fysica
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	biologie, chemie, Engels, fysica, geschiedenis	biologie, chemie, fysica

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende Eindtermen

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) bij haar leerlingen.

Doelgerichtheid De visie en planning voldoen. De school ontwikkelde een visie op de VOET die spoort met haar opvoedingsproject. Zowel de contexten als de relatie met de stam worden expliciet in de VOET-werking opgenomen. Heel gericht gaat de aandacht hierbij naar de implementatie van “leren leren”. De school heeft haar volledige VOET-werking in kaart gebracht sinds de invoering van de nieuwe eindtermen. Er is een inventaris op basis van de input van alle vaktitularissen met hun bijdrage in de inspanningsverplichting voor de VOET. Uit de overzichten blijkt dat voor heel wat leerlingen aan die verplichting wordt voldaan, maar dat hier en daar nog hiaten zitten in het aanbod. Met het oog op het creëren van een schoolbreed draagvlak en een meer doelgerichte realisering van de VOET heeft de coördinator reeds een aantal bijsturingen gedaan in een heel brede inhaalbeweging. De komende vakvergaderingen gaan na of de bijdrage van de vakken deze hiaten voldoende aanvult.

Ondersteuning De organisatiestructuur is voldoende adequaat en transparant. De organisatie en coördinatie van de VOET-werking zijn in handen van de coördinator die de informatieverzameling over de projecten bij het volledige team, registreert, aanstuurt en ondersteunt. Een aantal werkgroepen werkt hieraan mee (verkeer, gezondheid, vormingsdagen). Op vakniveau wordt het nastreven van de VOET voorlopig nog weinig structureel aangestuurd. Daar blijft het vooral bij de invulling van de beschikbare elektronische planningsdocumenten.

De directie zorgt voor de nodige communicatie, onder meer via weekberichten en personeelsvergaderingen. Ze brengt de ouders en de leerlingen op de hoogte van de projecten via de briefwisseling.

Doeltreffendheid	Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt niet systematisch. Een strategisch plan hiervoor staat in de steigers. Nu ligt het accent voorlopig nog overwegend op de inventarisatie. De frequentie waarmee de school doorheen de projecten aandacht besteedt aan de verschillende eindtermen, brengt men goed in kaart. Deze inventarisatie geeft op papier echter beperkte informatie over de kwaliteit van het aanbod. Een kwaliteitstoets om te meten of die inbreng ook daadwerkelijk afgestemd is op de eindtermen ontbreekt voorlopig nog. De coördinator is volop bezig met het bevragen en uittekenen van de diepgang van de VOET binnen de vakken en de implementatie hierbij van de contexten.
Ontwikkeling	Het team werd voldoende geïnformeerd over de geactualiseerde VOET. De school heeft een aantal professionaliseringsinitiatieven ondernomen, maar een professionaliseringstraject om de betrokkenheid in het korps te vergroten, ontbreekt voorlopig nog.
Socio-economische samenleving	De school vult de eindtermen van deze context vakoverschrijdend veeleer minimaal in. In samenhang met het opvoedingsproject geeft men de leerlingen impliciet, en in een aantal vakken ook expliciet, waarden met betrekking tot welvaart en rijkdom mee. De specifieke studierichting Economie behaalt in de tweede en derde graad via leergesprekken en bedrijfsbezoeken wel een aantal doelstellingen, maar globaal genomen moet schoolbreed aan deze context nog een meer doelgerichte invulling gegeven worden.
Sociorelationele ontwikkeling	De meerderheid van de betrokken eindtermen worden bij de leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. Hiertoe heeft de school een aantal vakoverschrijdende projecten gerealiseerd. Zowel bij de organisatie van het peter- en meterschap voor nieuwe leerlingen als de tweedaagse voor het derde en vijfde leerjaar komen uitdagende groepsbindende doelstellingen aan bod. De thematische dag in het vierde leerjaar rond seksualiteit, de diverse extramurale leeruitstappen in de verschillende leerjaren en de 'schrijf ze vrij'-dag leveren eveneens een bijdrage voor de betrokken eindtermen. Voor een aantal eindtermen verwijst men naar de invulling doorheen de specifieke vakken. De ouders zijn via briefwisseling steeds op de hoogte van de concrete afstemming van die activiteiten op de VOET.

3.1.1.2 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2014/7841/011, D/2014/7841/013, D/2014/7841/015, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden behoorlijk en met voldoende aandacht voor onderzoekend leren gerealiseerd. De evaluatie peilt op een degelijk beheersingsniveau, is transparant, valide en representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsorganisatie

Samenstelling klasgroepen

Organisatie curriculum

In de derde graad volgen een aantal leerlingen van de studierichtingen Economie-wiskunde en Latijn-wiskunde een extra lesuur chemie en fysica in het complementair gedeelte. In het tweede leerjaar van de derde graad zitten deze leerlingen zowel voor die complementaire lessen als voor hun lesuur chemie en fysica van de basisvorming samen met leerlingen van de studierichting Wetenschappen-wiskunde, waar andere leerplannen voor deze vakken gelden. De school hanteert hierdoor voor deze leerlingen leerplannen die voor hun studierichtingen niet goedgekeurd zijn. Bovendien is door het gebruik van twee verschillende leerplannen voor elk van beide vakken, de gelijkwaardigheid op het vlak van studiesanctionering in de studierichtingen Economie-wiskunde en Latijn-wiskunde niet gewaarborgd.

Voor de studierichting Wetenschappen-wiskunde zijn chemie en fysica vakken van de basisvorming en het specifiek gedeelte. De samenstelling in het laatste leerjaar van deze leerlingen met leerlingen van Economie-wiskunde en Latijn-wiskunde leidt tot twee grote klasgroepen (24 en 27 leerlingen), wat de optimale verwerving van de onderzoekscompetentie en de wetenschappelijke vaardigheden daartoe remt, te meer omdat deze vakken niet in blokken geroosterd zijn. Het is namelijk aan de hand van de wetenschappelijke vaardigheden dat de leerlingen de leerinhouden moeten verwerven.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De meeste leerplandoelstellingen voor de vakinhoudelijke eindtermen (ET) van de basisvorming en voor de cesuurdoelen (CD) en specifieke eindtermen (SET) voor de onderdelen 'Structuren', 'Interacties', 'Systemen', 'Tijd' en 'Genese en ontwikkeling', komen in de drie vakken voldoende evenwichtig en op een gepast beheersingsniveau aan bod. Niet-gecompenseerde lesuitval zet de leerplanrealisatie aan het einde van het schooljaar wel soms onder druk.

De leerplandoelstellingen voor de gemeenschappelijke ET 'Wetenschap en samenleving' en de CD en SET 'Natuurwetenschap en maatschappij' krijgen de nodige aandacht. Dat gebeurt onder andere vakgebonden met enkele ICT-opdrachten, met leeruitstappen en zijdelings bij de leerinhouden die er verband mee houden.

De leerplandoelstellingen voor de gemeenschappelijke ET 'Wetenschappelijke vaardigheden' en 'Onderzoekend leren/leren onderzoeken' van de basisvorming en voor de CD en SET 'Onderzoekscompetentie' worden in beide graden behoorlijk gerealiseerd op het niveau van onderzoekend leren. Op het niveau van leren onderzoeken en van de CD en SET 'Onderzoekscompetentie' is dat slechts gedeeltelijk het geval. De oorzaken hiervan zijn divers.

Vooreerst schenkt het onderwijsproces nog onvoldoende aandacht aan het leren formuleren van onderzoeksvragen en het stellen van hypothesen als uitgangspunt van een empirisch onderzoek. De meeste practica bestaan namelijk uit gesloten receptopdrachten waarvan het doel (de onderzoeksvraag) bij de opgave vermeld staat en waarbij de leerlingen niet vooraf moeten peilen naar het te verwachten resultaat (de hypothese). In de tweede graad heeft dat ook te maken met het feit dat de leerwerkboeken voor deze vakken daar nauwelijks of geen aandacht aan schenken.

Daarnaast oefenen de leerlingen de deelvaardigheden bijna nooit individueel in. Dat komt omdat ze hun practica voor onderzoekend leren en hun onderzoeksopdrachten nagenoeg altijd in groepsverband uitvoeren. Dat het practicumgedeelte in de grote lesgroepen in groepsverband gebeurt, is omwille van materiële omstandigheden begrijpelijk. Er is echter geen reden om dat ook te doen voor het stellen van onderzoekbare onderzoeksvragen, het formuleren van hypothesen, het verzamelen en ordenen van informatie, het verwerken en interpreteren van de onderzoeksresultaten om tot een antwoord op de onderzoeksvraag te komen en het opstellen van een wetenschappelijk verantwoord verslag.

Ten slotte verloopt de graadoverstijgende overgang van onderzoekend leren (met gesloten opdrachten) over leren onderzoeken (met halfopen of open opdrachten) naar de onderzoekscompetentie (met open opdrachten) niet zoals de algemene doelstellingen van de leerplannen dat vragen. De onderzoekscompetentie krijgt pas in het laatste leerjaar aandacht via één grote opdracht, waarvan de uitwerking nogal sterk aangestuurd in plaats van zelfstandig verloopt.

De school toont met deze aanpak wel aan dat ze initiatieven neemt om de leerlingen te leren onderzoeken, maar voor het bereiken van de onderzoekscompetentie volstaat dat niet. Daarvoor ontbreekt het door de leerplannen verplichte 'integraal onderzoekje', waarmee elke leerling moet aantonen of hij/zij alle deelaspecten van de natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode zelfstandig en op een geïntegreerde wijze kan uitvoeren. Alleen voor het praktisch gedeelte is groepswork omwille van materiële omstandigheden aanvaardbaar.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen vinden plaats in degelijke vaklokalen, die aan de vereiste veiligheidsvoorschriften voldoen. Ze zijn alle uitgerust met een beamer en een computer met internetaansluiting, die op gepaste wijze in de lessen gebruikt worden. De verplichte leermiddelen zijn beschikbaar, zodat de lessen naar behoren kunnen verlopen. Voor de leerlingenpractica is dat alleen het geval
---	--

voor lesgroepen met minder dan twintig leerlingen. Voor ICT-opdrachten kunnen de leerlingen gebruikmaken van laptops of van een computerlokaal.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen in een rustig, aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. Om het probleemoplossend denken te stimuleren, hanteren de leraren voor de lesopbouw overwegend vraaggestuurde leergesprekken en lossen de leerlingen regelmatig oefeningen en vraagstukken op. De leraren moedigen hen ook aan om deel te nemen aan de wetenschapsolympiades, maar daarvoor bestaat bij de leerlingen maar weinig belangstelling.

Het gebruik in de tweede graad van leerwerkboeken met uitgebreide invuldidactiek en voor chemie en fysica ook met een kant-en-klare samenvatting van elk hoofdstuk, werkt contraproductief bij het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'. Voor 'Informatieverwerving', 'Informatieverwerking' en 'Problemen oplossen' overstijgen ze het niveau van de overeenkomstige eindtermen van de eerste graad niet. Alleen voor de leerinhouden zijn ze geschikt.

De leraren volgen hun leerlingen nauwgezet op. Leerlingen die zwakke toetsen of examens afleggen, krijgen remediëringsoopdrachten. Leerlingen die bijkomende uitleg wensen, kunnen vlot bij hun leraren terecht, ook buiten de lessen. Het elektronische platform bevat materiaal om de leerlingen in hun studie te begeleiden. Voor leer- of ontwikkelingsstoornissen zijn er aangepaste maatregelen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie peilt op een degelijk beheersingsniveau. De opgaven zijn transparant, valide en representatief voor de leerplandoelstellingen. Door het gebruik van meerkeuzevragen in de examens drukken de resultaten echter niet op volledig betrouwbare wijze het kennen en kunnen van de leerlingen uit. Oplossingen kunnen immers ook geraden of door eliminatie van de keuzemogelijkheden gevonden worden. Bovendien kan men met deze vraagvorm het denkproces van de leerlingen niet natrekken, wat het doel is bij inzichtsvragen en oefeningen. Het aantal meerkeuzevragen is echter beperkt zodat ze maar weinig invloed hebben op het resultaat. Verder tast ook het hergebruik van enkele examens in opeenvolgende schooljaren de betrouwbaarheid van de evaluatie aan.

Omdat de leerlingen in het laatste leerjaar de deelvaardigheden voor de onderzoekscompetentie in groepsverband uitvoeren, kan de school niet aantonen in welke mate elke leerling deze vaardigheden beheerst. Een aantal werken toont wel aan dat de leerlingen in groep en onder begeleiding kunnen onderzoeken, maar van een competentie kan men op dat niveau nog niet spreken.

In de tweede graad zijn drie examenreeksen voor deze twee-uursvakken weinig zinvol. Het aantal lessen na de paasvakantie is immers te klein om te kunnen spreken van een groter leerstofgeheel en dus van een volwaardig examen. Daarenboven slorpen drie examenreeksen veel kostbare lestijd op, wat de leerplanrealisatie onder druk zet.

De leerlingenresultaten zijn goed tot zeer goed, wat getuigt van een degelijk studiepeil. Op jaarbasis komen er nauwelijks tekorten voor.

3.1.1.3 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplannen D/2006/0279/050 en D/2006/0279/051)

Voldoet

De specifieke eindtermen en de leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. De ingezette leer- en ICT-middelen ondersteunen het bereiken van deze specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsaanbod is nagenoeg volledig en is op een verantwoorde manier gespreid over de vier leerjaren. Het uitvoerig aanbieden van de techniek van het dubbel boekhouden in de tweede graad gaat ten koste van de loonkostencomponenten in verschillende landen, die niet aan bod komen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Het onderwijs is evenwichtig in de zin dat naast cognitieve kennis en inzicht ook de vooropgestelde vaardigheden worden aangeleerd. Leerlingen van de tweede graad beschrijven en verklaren de economische verschijnselen en bouwen zo stelselmatig een referentiekader op om maatschappelijke gebeurtenissen vanuit een (bedrijfs)economisch perspectief te benaderen. Het kritisch redeneren en het confronteren van hun standpunt met het standpunt van anderen komen nog te weinig aan bod. Het ethische aspect van het ondernemen krijgt wel geregeld aandacht. Ook bij de leerlingen van de derde graad worden de economische probleemstellingen vooral analyserend benaderd. De kritische vaardigheden en het probleemoplossend vermogen van de leerlingen worden ook hier nog te weinig aangesproken, zeker in algemene economie. Ook de actuele politieke en sociaal-ethische dimensies, die de economische beslissingen kunnen beïnvloeden, worden nog te weinig belicht. In het luik bedrijfswetenschappen leren de leerlingen goed de balanced scorecard hanteren om de prestaties van een onderneming te toetsen. In beide graden bouwen de leerlingen een duurzaam economisch begrippenkader op.

Het onderwijsaanbod ligt bijgevolg niet altijd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. Een pluspunt is wel de toepassing van het actualiteitsprincipe, waardoor de economische contexten sterk realistisch overkomen. Deze lijn wordt doorgetrokken via een creatieve curriculumverruiming, zoals het organiseren van een economiedag, het uitnodigen van een gastspreker, de didactische uitstappen en de deelname aan een bedrijfsspel. Het proces van het actief en onderzoekend leren passen de leerlingen vooral toe in de opdrachten waarmee zij de specifieke eindtermen van de poolgebonden onderzoekscompetentie trachten te realiseren. Enkel de leerlingen van het tweede leerjaar van de derde graad beheersen deze eindtermen op het verwachte niveau.

Door het ontbreken van een horizontale samenhang met andere vakken wordt

het inter- en multidisciplinair denken van de leerlingen te weinig ontwikkeld. In het kader van de vakoverschrijdende eindtermen lichamelijke gezondheid en veiligheid is er geen aandacht voor het ergonomisch werken in de klas.

Onderwijsorganisatie <i>Organisatie curriculum</i>	Sommige leerlingen krijgen in de vrije ruimte een extra lesuur economie. Dit vormt een uitstekende gelegenheid om de economische vaardigheden meer onderzoekend te verwerven.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Er wordt voldaan aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. De basis van het verstrekte onderwijs vormt het leer- en werkboek, waarbij actueel bronnenmateriaal frequent wordt aangewend. De prikborden in de vaklokalen proberen een economische sfeer weer te geven, maar een puik toegerust informatie- en documentatiepunt is niet aanwezig. Die ene op het net aangesloten computer met projectiemogelijkheid wordt hoofdzakelijk door de leraar aangewend (wat volgens het leerplan niet echt zinvol is). Enkel wanneer de leerlingen gebruik kunnen maken van het informaticalokaal zijn zij in staat om zelf informatie te vergaren, te bewerken en te verwerken. Het elektronische leerplatform wordt wel aangewend in het onderwijsproces. Een gemedialiseerde leeromgeving ontbreekt om de leerinhouden, de actieve werkvormen en de moderne media op een gepaste wijze met elkaar te verbinden en also het rendement van het onderwijsleerproces te verhogen. De school heeft niet direct plannen om enerzijds dit leerplanadvies en anderzijds de eigen visie op economie-onderwijs te realiseren.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk gaat na of alle leerplandoelstellingen worden bereikt en is verantwoord gespreid over de verschillende leerjaren. De evaluatievragen zijn niet altijd evenwichtig opgesteld. In de lijn van het verstrekte onderwijs peilen zij doorgaans en veelvuldig naar kennis en inzicht en toepassingen. Kritische benaderingen, persoonlijke standpunten en probleemoplossende vaardigheden komen nog te weinig aan bod. Enkel de onderzoekscompetentie van de leerlingen van het tweede leerjaar van de derde graad wordt op een verantwoorde manier zowel proces- als productmatig geëvalueerd. De opdracht en de vraagstelling zijn vaak niet afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Een voorbeeld daarvan is het laten berekenen van de toegevoegde waarde van een product, daar waar de leerplandoelstelling verwacht dat de leerlingen het begrip toegevoegde waarde kunnen verklaren en afleiden uit de resultatenrekening van een onderneming. De evaluatiepraktijk is vaak niet valide. Doorgaans is de evaluatiepraktijk voldoende transparant voor de leerlingen. Zij kennen de puntenverdeling en krijgen geregeld feedback over hun resultaten.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Leerlingen die in de eerste graad sociaal-economische initiatie hebben gevolgd beschikken over een economische voorkennis, maar dit is geen vereiste om de tweede graad te starten. Voor instromers in bijvoorbeeld het eerste leerjaar van de derde graad zonder voorkennis van economie is er een instapcursus en een gepaste begeleiding voorzien.

Het leerklimaat in de klas is aangenaam en veilig. Leerlingen krijgen voldoende gelegenheid om actief aan de onderwijsleergesprekken deel te nemen en tijdens andere werkvormen is er de nodige coaching vanwege de leraren. Een preventieve leerbegeleiding blijkt ook uit de toepassing van leren leren-tips en van het zorgbeleid van de school, uit de voorbereidingen op de evaluaties en uit de mogelijkheid tot het maken van extra oefeningen. De leerbegeleiding voor het realiseren van de onderzoekscompetentie is enkel in het tweede leerjaar van de derde graad structureel uitgetekend en voldoende efficiënt.

De resultaten van de leerlingen zijn doorgaans goed, waardoor de behoefte aan remediëringsactiviteiten veeleer beperkt is.

De toepassing van het taalbeleid van de school komt in deze lessen niet direct tot uiting.

3.1.1.4 Engels in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn, Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/ 7841/006 en D/2014/7841/002)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen en de leerplandoelstellingen van de basisvorming in de tweede en de derde graad in voldoende mate. Het aanbod voldoet en de evaluatie peilt naar het verwachte beheersingsniveau. De school beantwoordt aan de minimale materiële leerplanvereisten.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het onderwijsaanbod in de tweede graad en in de polen zonder Moderne talen van de derde graad beantwoordt voldoende aan de algemene doelstellingen van de leerplannen. Kennis en vaardigheden komen geïntegreerd en in een evenwichtige verhouding aan bod in gevarieerde communicatieve taaltaken. Daarbij bereikt de meerderheid van de leerlingen het verwachte beheersingsniveau.

De samenhang van het curriculum komt tot stand op basis van de leerlijn in de gebruikte methode en op basis van duidelijke afspraken binnen de vakgroep. De leerlijn voor grammatica krijgt een kwaliteitsvolle invulling. Voor de vaardigheden – vooral de productieve – ontbreekt vooralsnog een doorgaande lijn met een progressie in moeilijkheidsgraad of complexiteit. Alle tekstsoorten komen voldoende aan bod, zowel op de gevraagde verwerkingsniveaus als bij de verschillende vaardigheden.

Het vlotte en verzorgde taalgebruik van de leraren en het veelvuldig gebruik van authentieke luisterfragmenten stimuleren de luistervaardigheid. Het klasmanagement en het geven van instructies verloopt in het Engels zodat de lessen een permanente oefening worden in het begrijpen van de gesproken taal.

Voor de leesvaardigheid is er een breed aanbod van informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten. Schrijven en spreken komen aan bod, maar de beoordelingscriteria nemen onvoldoende toe in complexiteit zodat de evolutie van het beheersingsniveau onvoldoende duidelijk is. De grootte van sommige klasgroepen beperkt het aantal spreekansen van de leerlingen en bemoeilijkt de efficiënte organisatie van spreekoefeningen.

De training van schrijfvaardigheid is structureel ingebed in het onderwijs- en leerproces. Schrijfvaardigheid komt vooral via de evaluatie aan bod en de leerlingen krijgen kansen om dit systematisch in klasgroep in te oefenen. De criteria zijn te algemeen en te productgericht. Er zijn weinig criteria voor het schrijfproces.

De interculturele component krijgt veel aandacht. Daarbij komen verschillende Engelstalige landen en regio's aan bod. De leerlingen komen ook in contact met de Angelsaksische cultuur tijdens een aantal studiereizen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over een beperkt aantal vaklokalen voor talen. De didactische aankleding van de gebruikte leslokalen is voldoende leerkrachtig. Elk leslokaal is uitgerust met een beamer, geluidsinstallatie en computer met internetaansluiting. De vakgroep beschikt over het nodige didactische materiaal. De globale ICT-uitrusting (computer- en multimedialokalen, digitale borden) zorgt ervoor dat de ICT-integratie er zowel op leerling- als leraarniveau is. Dat lukt niet bij lesgroepen die meer leerlingen tellen dan het aantal computers dat beschikbaar is.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De vakgroep heeft de evaluatiepraktijk laten aansluiten bij de visie op het talenonderwijs. Het resultaat is dat de communicatieve en interculturele competentie centraal staat en dat de evaluatie nagaat of leerlingen concrete taaltaken in authentieke taalsituaties zo efficiënt mogelijk kunnen uitvoeren. De leerlingen krijgen een vorm van gespreide evaluatie, met op het einde van het trimester een beperkte toetsing van functionele kennis samen met de vaardigheden lezen en schrijven. De vakgroep organiseert langere evaluatieperiodes met slechts twee effectieve rapporten. Deze langere periodes laten toe om de verschillende taaltaken efficiënt te evalueren en waar nodig te zorgen voor remediëring. De resultaten bevatten de verschillende toetsmomenten zonder onderscheid tussen dagelijks werk en examens.

De leerlingenresultaten voldoen en zijn gebaseerd op een frequente toetsing. Inhoudelijk is de evaluatie voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. De evaluatie van de taalvaardigheden krijgt proportioneel voldoende aandacht, zowel in aantal als in de puntenverhouding.

Ook de examenreeksen peilen voldoende naar functionele taalbeschouwing.

De vraagstelling voor de leesvaardigheid is gevarieerd en appelleert aan verschillende leesstrategieën. De evaluatie brengt het proces van de taalverwerving en de vorderingen die de leerlingen maken, nog te weinig in kaart. De leraren missen hierdoor kansen om het onderwijsleerproces bij te sturen. De vakgroep werkt vanuit het leerplan aan evaluatieroosters met heldere, observeerbare criteria en aan de omzetting van assessment naar scoring. Vakgebonden attitudes en een positieve houding tegenover de doeltaal komen nog niet expliciet aan bod in de evaluatie. De leerlingen krijgen beperkte uitnodigingen tot zelf- en peerevaluatie.

Naargelang de leraar zijn er aanzetten tot het ontwerpen van taaltaken, die op creatief-communicatieve wijze peilen naar het inzetten van functionele kennis. De expertise in de vakgroep is nog niet optimaal.

De evaluatiepraktijk is voldoende transparant. Taken en toetsen komen in een mapje, dat een overzichtelijk beeld biedt van de resultaten.

De rapportcommentaren zijn overwegend vaststellend. Ze bieden doorgaans weinig informatie over hoe de leerling zijn leerproces kan bijsturen.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het klasmanagement draagt bij aan een positief en ordelijk leerklimaat. Het onderwijsleergesprek wisselt af met activerende werkvormen. De vaak traditionele klasopstelling hindert de communicatie en interactie tussen de leerlingen echter.

Er is aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Leerlingen maken een aantal opdrachten zelfstandig en zetten hierbij planningsvaardigheden en leerstrategieën in. De meeste lessen hebben visuele en auditieve ondersteuning. Leerlingen krijgen doorgaans studietips en ondersteunende compendia.

Klassikale feedback en remediëringen komen het vaakst voor. Ook de individuele leerlingen krijgen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties naar aanleiding van toetsen en verwerkingsopdrachten. Voor de schrijfopdrachten zijn de criteria echter te algemeen geformuleerd en niet gericht op het schrijfproces. Leerlingen moeten hun teksten na correctie door de leraar wel herschrijven, maar de nadruk ligt hier vaak te eenzijdig op lexicale en grammaticale correctheid.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De leraren hebben de voorbije schooljaren gewerkt aan meer gelijkgerichtheid en samenhang in de opbouw van het curriculum. De vakgroepwerking leidt geleidelijk tot een samenhangend en gelijkgericht curriculum, over de graden en de moderne talen heen.

Er is duidelijk deskundigheid in huis en de leraren delen die. De vakgroepwerking moderne talen is stilaan een forum voor de uitwisseling van expertise. Door omstandigheden waren er wisselingen in de opdrachten, wat

weegt op het rendement van deze inspanningen. Voor een aantal aspecten van de leerplanrealisatie is er nood aan professionalisering, maar de vakgroep heeft de nascholingsbehoeften nog niet in kaart gebracht.

3.1.1.5 Engels en Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplannen D/2014/7841/003 en D/2014/8741/005)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen van de basisvorming, de specifieke eindtermen en de leerplandoelstellingen voor beide talen in voldoende mate. Het aanbod aan leerplandoelstellingen voldoet en de evaluatie peilt naar het hogere beheersingsniveau dat de pool Moderne talen beoogt. De school beantwoordt aan de minimale materiële leerplanvereisten.

Onderwijsaanbod Het onderzoek van de vakken Engels en Frans is gericht op de basisvorming en het specifieke gedeelte van de pool Moderne talen.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen van de basisvorming in voldoende mate. De nadruk van het onderwijs ligt op de vijf taalvaardigheden die de leerlingen intensief oefenen, zowel in de lessen als bij zelfstandige opdrachten. De kennis komt in het algemeen voldoende geïntegreerd aan bod in de vaardigheden. Het consequent gebruik van de doeltaal door de leraren tijdens de lessen ondersteunt de taalvaardigheidsverwerving.

Het leerstofaanbod integreert de vier vaardigheidsvelden op een verwerkingsniveau dat aansluit bij de eindtermen van de basisvorming. De keuze van lees- en luisterteksten is voldoende evenwichtig en is afgestemd op de tekstsoorten opgelegd door de leerplannen.

Het aanbod aan doelstellingen voor de receptieve vaardigheden is volledig. De leerlingen oefenen de beide vaardigheden genoeg, hoewel de leesvaardigheidstraining intensiever is dan de luistervaardigheidstraining. De luister- en leesteksten zijn van een goed niveau en bestrijken alle tekstsoorten. Het verwerkingsniveau van de opdrachten sluit aan bij de vereisten van de leerplannen. De leerlingen lezen zelfstandig een aantal artistiek-literaire teksten (romans) en zakelijke of wetenschappelijke artikels en maken daarbij uitdagende, soms creatieve verwerkingsopdrachten. Luister- en leesstrategieën zitten doorgaans verwerkt in de vraagstelling bij teksten.

De training van schrijfvaardigheid is structureel ingebed in het onderwijs- en leerproces. Schrijfvaardigheid komt vooral via de evaluatie aan bod, maar de leerlingen krijgen weinig kansen om dit systematisch in klasgroep in te oefenen. Bij de trainingen in spreek- en gespreksvaardigheid ligt de nadruk vooral op spreekvaardigheid en minder op interactionele gesprekken (eindtermen 23-26). Debat en de leerplandoelstellingen rond telefoongesprekken (eindterm 4) komen hierdoor minder aan bod.

Het vaardigheidsonderwijs integreert de taalkundige component. De woordenschatopbouw is voor de beide vakken hoofdzakelijk gericht op het

gebruik ervan in relevante communicatieve taalsituaties. Het systematisch aanleren van grammatica gebeurt voldoende reflectief en functioneel. De leerlingen maken gebruik van schriftelijke modellen als hulpmiddelen zoals tekstvoorbeelden met bouwstenen, digitale briefmodellen en spreekplannen.

De interculturele component krijgt veel aandacht. Daarbij komen verschillende Engelstalige landen en regio's aan bod. De leerlingen komen ook in contact met de Angelsaksische cultuur tijdens een aantal studiereizen.

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen met betrekking tot de specifieke eindtermen in voldoende mate. Het aanbod is gericht op de verbreding van de communicatieve vaardigheden uit de basisvorming en een verdieping van de reflectie op communicatie, taal en cultuur. Er zijn afspraken tussen de moderne talen, wat leidt tot een vakoverschrijdende en doelgerichte aanpak. In beide talen is er voldoende aandacht voor de verschillende domeinen. Positief is dat de keuze van domeinspecifieke teksten zoveel mogelijk inspeelt op de interesse van de leerlingen.

De realisatie van de onderzoekscompetentie is uitstekend. De leerlingen bereiken deze drie eindtermen in de pool Moderne talen in het eerste leerjaar als deelvaardigheden in beide talen en als volledige competentie in het tweede leerjaar voor een van de twee talen. Bij de onderzoeksoopdracht is er aandacht voor een stappenplan, voor ondersteuning en voor het leerproces. De leerlingen krijgen kansen voor peer- en zelfevaluatie. De leerlingen moeten gericht informatie verzamelen, ordenen en bewerken, waarbij het vertrekpunt steeds een echt onderzoeksprobleem over een linguïstisch of literair onderwerp is. Er is aandacht voor het afbakenen van de onderzoeksvraag en het formuleren van een nulhypothese. De leerlingen realiseren eindterm 18 slechts gedeeltelijk omdat ze hun onderzoeksresultaten en conclusies niet confronteren met andere standpunten.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen

De soms grote lesgroepen maken het inoefenen en procesmatig evalueren van de vaardigheden in de praktijk bijna onmogelijk. Bovendien legt dit een hoge werkdruk op de leraren.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt in de derde graad over een aantal vaklokalen voor talen. De vakgroep heeft het nodige materiaal en de didactische aankleding van de leslokalen is voldoende leerkrachtig. Er is overal een beamer, geluidsinstallatie en computer met internetaansluiting of een elektronisch bord met toegang tot de digitale leeromgeving. Voor de leerlingen zijn er wel geen aparte computers beschikbaar. De globale ICT-uitrusting (computer- en multimedialokalen, digitale borden) zorgt ervoor dat de ICT-integratie er zowel op leerling- als leraarniveau is. Dat lukt niet bij lesgroepen die meer leerlingen tellen dan het aantal computers dat beschikbaar is.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De vakgroep heeft de evaluatiepraktijk laten aansluiten bij de visie op het talenonderwijs. Het resultaat is dat de communicatieve en interculturele competentie centraal staat en dat de evaluatie nagaat of leerlingen concrete taaltaken in authentieke taalsituaties zo efficiënt mogelijk kunnen uitvoeren. De leerlingen krijgen een vorm van gespreide evaluatie, met op het einde van het trimester een beperkte toetsing van functionele kennis samen met de vaardigheden lezen en schrijven. De vakgroep organiseert langere evaluatieperiodes met slechts twee effectieve rapporten. Deze langere periodes laten toe om de verschillende taaltaken efficiënt te evalueren en waar nodig te zorgen voor remediëring. De resultaten bevatten de verschillende toetsmomenten zonder onderscheid tussen dagelijks werk en examens.

De leerlingresultaten voldoen en zijn gebaseerd op een frequente toetsing. De vakgroep heeft duidelijke afspraken gemaakt rond de puntenverhouding. Het resultaat spoort met de accenten in het leerplan en alle leraren passen dit even duidelijk toe. Kennis en vaardigheden verhouden zich evenwichtig in de evaluatiepraktijk en zijn voldoende geïntegreerd. Vooral bij Frans en voornamelijk in de examenreeksen gebeurt de evaluatie van de woordenschat nog te vaak onvoldoende functioneel (leg uit.. , gebruik in een zin zodat de betekenis duidelijk is ...) en moeten de leerlingen nog steeds onterecht via vertalingen aantonen dat ze grammatica en woordenschat functioneel kunnen inzetten.

De vraagstelling voor de leesvaardigheid is gevarieerd en appelleert aan verschillende leesstrategieën. De evaluatie brengt het proces van de taalverwerving en de vorderingen die de leerlingen maken, nog te weinig in kaart. De leraren missen hierdoor kansen om het onderwijsleerproces bij te sturen. De vakgroep werkt vanuit de leerplannen aan evaluatieroosters met heldere, observeerbare criteria en aan de omzetting van assessment naar scoring. Vakgebonden attitudes en een positieve houding tegenover de doeltaal komen nog niet expliciet aan bod in de evaluatie. De leerlingen krijgen beperkte uitnodigingen tot zelf- en peerevaluatie.

Naargelang de leraar zijn er aarzelende aanzetten tot het ontwerpen van taaltaken, die op creatief-communicatieve wijze peilen naar het inzetten van functionele kennis. De expertise in de vakgroep is nog niet optimaal.

De evaluatiepraktijk is voldoende transparant. Taken en toetsen komen in een mapje, dat een overzichtelijk beeld biedt van de resultaten.

De rapportcommentaren zijn overwegend vaststellend. Ze bieden doorgaans weinig informatie over hoe de leerling zijn leerproces kan bijsturen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het klasmanagement draagt bij aan een positief en ordelijk leerklimaat. Het onderwijsleergesprek wisselt af met activerende werkvormen. De vaak traditionele klasopstelling en de grote lesgroepen hinderen de communicatie en interactie tussen de leerlingen echter.

Er is aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Leerlingen maken een aantal opdrachten zelfstandig en zetten hierbij planningsvaardigheden en leerstrategieën in. De meeste lessen hebben visuele en auditieve ondersteuning. Leerlingen krijgen doorgaans studietips en ondersteunende compendia.

Klassikale feedback en remediëringen komen het vaakst voor. Ook de individuele leerlingen krijgen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties naar aanleiding van toetsen en verwerkingsopdrachten. Voor de schrijfopdrachten zijn de criteria echter te algemeen geformuleerd en niet gericht op het schrijfproces. Leerlingen moeten hun teksten na correctie door de leraar wel herschrijven, maar de nadruk ligt hier vaak te eenzijdig op lexicale en grammaticale correctheid.

Leerlingen kunnen bij hun leraren terecht voor extra uitleg. Online oefeningen staan ter beschikking op het elektronische leerplatform. Ze moeten de fouten consequent verbeteren. Bij de schrijftaken maken de leerlingen vaak een tweede versie, wat kansen tot leren biedt. De leraren registreren hun remediëringsinitiatieven niet altijd in de toetsenmap (rubriek remediëringen) of in het leerlingvolgsysteem.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De leraren hebben de voorbije schooljaren gewerkt aan meer gelijkgerichtheid en samenhang in de opbouw van het curriculum. De vakgroepwerking leidt geleidelijk tot een samenhangend en gelijkgericht curriculum, over de graden en de moderne talen heen.

Er is duidelijk deskundigheid in huis en de leraren delen die. De vakgroepwerking moderne talen is stilaan een forum voor de uitwisseling van expertise. Door omstandigheden waren er wisselingen in de opdrachten, wat weegt op het rendement van deze inspanningen. Voor een aantal aspecten van de leerplanrealisatie is er nood aan professionalisering, maar de vakgroep heeft de nascholingsbehoeften nog niet in kaart gebracht.

3.1.1.6 Geschiedenis in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplan D/1999/0279/026)

Voldoet

De leerplandoelstellingen zitten met voldoende diepgang in de studie van de historische samenlevingen verrat. De evaluatiepraktijk is voldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd.

Onderwijsaanbod	In de tweede graad worden de leerplandoelstellingen nagenoeg volledig, voldoende evenwichtig en samenhangend aangeboden. Het beheersingsniveau is op het niveau van kennis in beide leerjaren voldoende afgestemd op de verwachtingen van het leerplan. De selectie van de leerinhouden gebeurt met grote nauwkeurigheid. De koppeling van historische gegevens aan onderliggende probleemvelden, structuren en mechanismen komt voldoende aan bod. De samenhang tussen de diverse gebeurtenissen, continuïteit of discontinuïteit worden voldoende zichtbaar gemaakt en de wisselwerking tussen de domeinen van de socialiteit komen voldoende aan bod. De gerichte opbouw van het historisch begrippenkader verdient binnen de graad meer aandacht.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

In het eerst leerjaar is een doelgerichte koppeling van theorie aan oefeningen in de historische vaardigheden voldoende zichtbaar doorheen de opdrachten in het leerwerkboek. In het tweede leerjaar wordt die koppeling verlaten en wordt het beoefenen van de historische vaardigheden veeleer een randfenomeen. Het opzoeken, selecteren, structureren, synthetiseren, interpreteren en vergelijken van bronnen via zelfstandige of groepsopdrachten gebeurt steeds sterk gestuurd en op basis van beschikbare bronnen. Bronnen worden overwegend op hun inhoudelijk niveau bevraagd. Historische kritiek en het onderbouwen en verdedigen van een eigen standpunt is weinig zichtbaar. Ook het kunnen gebruiken van historische begrippen in een wisselende context komt voorlopig nog te weinig aan bod.

Dit schooljaar wordt het beoefenen van de historische methode creatief ingevuld doorheen een aantal opdrachten die zowel de kennis van het referentiekader als historische kaartenstudie op het oog hebben. Lesobservatie toont de gewoonte en een zekere bedrevenheid van de leerlingen in het beoefenen van de historische vaardigheden.

In het tweede leerjaar krijgen de leerlingen reeds kleine zelfstandige verwerkingsopdrachten en een groepsopdracht. Het begrippenkader wordt meer systematisch opgebouwd.

Uitrusting	De uitrusting en leermiddelen beantwoorden aan de minimale materiële leerplanvereisten. De lessen vinden steeds plaats in een mooi uitgerust vaklokaal. De leraren en de leerlingen beschikken over de nodige leermiddelen ter ondersteuning van het onderwijsleerproces. De leraren gebruiken het elektronische leerplatform als leerondersteunend middel. De kwaliteit van het gebruik van multimedia voor illustratie, bronnenanalyse en synthese (schema's, diapresentaties) is goed. Het aantal zoek- en verwerkingsopdrachten met behulp van ICT is beperkt.
<i>ICT</i>	
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

In alle klasgroepen sluit de evaluatie logisch aan bij het onderwijsleerproces. De ondervraagde inhouden zijn representatief. De organisatie van de evaluatie stemt overeen met de richtlijnen op schoolniveau. Het geheel van de evaluatie bestaat uit taken, toetsen en examens. Er is een verhouding 75/25 punten voor examens en dagelijks werk.

De evaluatie van het dagelijks werk is te weinig afgestemd op het beoefenen van de historische vaardigheden. De individuele en groepsopdrachten beogen meer de creativiteit en het opwekken van belangstelling voor het vak dan het kritisch onderzoek rond een bepaald thema. Bij de taken zijn de verwachtingen niet altijd nauwkeurig geformuleerd en de evaluatiecriteria ontbreken. De toetsen zijn overwegend gericht op kennisreproductie.

De examens zijn in de beide leerjaren steeds zeer verzorgd en peilen evenwichtig en met voldoende diepgang naar kennis, inzicht en vaardigheden. Duidelijk beeldmateriaal ondersteunt de vragen. Er is steeds feedback op de prestaties van de leerlingen.

Dit schooljaar wordt in de toetsen en de examens reeds een groter evenwicht nagestreefd tussen kennis, inzicht en vaardigheden. Ook de taken sluiten nauwkeuriger aan bij de leerplancriteria.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De lessen verlopen in een sterk leerlinggericht en veilig klimaat.

In het eerste leerjaar bepaalde het leerwerkboek vorig schooljaar volledig het lesgebeuren. Het leergesprek nodigt de leerlingen uit tot participatie en de talrijke opdrachten in het leerwerkboek zetten de leerlingen aan het werk. In het tweede leerjaar beschikken de leerlingen naast het leerboek over een verzorgde zelsamengestelde invulcursus. Die bevat schema's en syntheses die het leren in het leerboek ondersteunen. De individuele en groepsopdrachten zijn te weinig gericht op het probleemoplossend leren en het ontwikkelen van leerstrategieën. De verwachtingen en de evaluatiecriteria zijn vaak weinig transparant om leerlingen voldoende uit te dagen.

In de beide leerjaren ondersteunen organisatorische afspraken het leren van de leerlingen, maar de notities van de leerlingen geven weinig aan in welke zin het leren leren wordt aangestuurd. Bij opdrachten 'informatieverwerving en -verwerking' is er weinig uitgesproken aandacht voor het aanleren van leerstrategieën (bijvoorbeeld zoek- en selectiestrategieën, leesstrategieën, instructiekaarten, observatieprotocollen).

In geval van structurele leerproblemen sluit de leerbegeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau.

Dit schooljaar is de vakgroep gestart met een nieuw leerboek. De opdrachten zetten de leerlingen meer tot het zelfstandig of in groep beoefenen van historische kritiek en bronnenstudie. Er wordt dit schooljaar aantoonbaar meer aandacht besteed aan het zelfgestuurd, het coöperatief en het probleemoplossend leren.

Deskundigheidsbevordering

Overleg
Vorming

De vakgroep vertoont een grote vak- en schoolbetrokkenheid en bereidheid tot kwaliteitsverbetering. Verschillende documenten en acties getuigen van de betrokkenheid. De vakgroep heeft de kijkwijzers die de pedagogische begeleidingsdienst heeft aangereikt met het oog op het bewaken van leerplangerichtheid, nauwkeurig ingevuld. Graadoverstijgende leerplanstudie ontbreekt voorlopig nog en dit zorgt ervoor dat deze zelfevaluatie daar onvoldoende op afgestemd was. De leraren plegen zowel formeel als informeel veel overleg. Vakvergaderingen missen evenwel nog inhoudelijke diepgang en zijn overwegend afgestemd op het voorbereiden en organiseren van extramurale activiteiten. De vakdidactische professionalisering komt onvoldoende tegemoet aan de aanpak van de historische vaardigheden en aan de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen.

3.1.1.7 Geschiedenis in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2001/0279/006)

Voldoet niet

Heel wat leerplandoelstellingen zijn onvoldoende herkenbaar geïntegreerd in de studie van de historische samenlevingen. De leerplandoelstellingen rond het beoefenen van de historische vaardigheden worden onvoldoende op het vereiste beheersingsniveau beoefend. De evaluatiepraktijk is mede daardoor onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De studie van de historische feiten en ontwikkelingen is veeleer op feitenkennis dan wel op historisch inzicht afgestemd. Het historisch referentiekader wordt niet inzichtelijk geïntegreerd in de studie van de meest kenmerkende ontwikkelingen en probleemvelden van de 19de en 20ste eeuw. De belangrijkste elementen van het culturele domein in samenhang met de andere domeinen van de socialiteit komen onvoldoende evenwichtig aan bod. Het culturele domein komt in de meeste lesgroepen van het vijfde leerjaar exemplarisch aan bod, doch niet in de context van socio-economische of socio-politieke probleemvelden. In het zesde leerjaar ontbreekt dit domein volledig. In het ruimtelijk kader is de mondiale dimensie aanwezig, maar de wisselende rol van geografische determinanten komt onvoldoende aan bod, evenals de interferentie met andere culturen. De relativiteit van de westerse periodisering en benadering van de actuele problemen wordt te weinig kritisch in vraag gesteld.

De leraren hebben veel aandacht voor het toegankelijk maken van het vakjargon. Er is in de beide leerjaren evenwel te weinig aandacht voor de progressieve benadering van het historisch begrippenkader met het doel historisch inzicht te ontwikkelen.

Het aangeboden bronnenmateriaal is te weinig complex en de toepassing van de historische vaardigheden is overwegend reproductief. Een opdracht die het integraal en zelfstandig toepassen van de historische methode tot doel heeft, ontbreekt. In de derde graad wordt van de leerling een grotere zelfstandigheid, maturiteit en creativiteit verwacht bij het selecteren van bronnen en kaarten, bij het vinden en toepassen van de juiste procedures en bij het argumenteren en het rapporteren van de resultaten.

De leerinhouden worden in het eerste leerjaar chronologisch progressief aangeboden. Gevallenstudies die een probleemgerichte onderzoekende aanpak weerspiegelen, ontbreken. Ook doorlopers die continuïteit of discontinuïteit zichtbaar maken worden te weinig ingezet.

In het tweede leerjaar worden naast de chronologische aanpak enkele actuele problemen uitgediept. Bronnen worden aangereikt en bestudeerd aan de hand van gerichte vraagstelling. De drie stappen van de historische methode (verzameling en bevraging van historisch informatiemateriaal, de historische redenering en de historische rapportering) komen daarbij niet of niet op het vereiste beheersingsniveau aan bod. Het probleemoplossend leren komt daardoor weinig aan bod. Leerlingen worden te weinig uitgedaagd om een redenering op te bouwen om hun standpunt ten opzichte van een maatschappelijk probleem te kunnen verdedigen.

Studiereizen bieden een meerwaarde en ondersteunen steeds de leerplanrealisatie.

De opdrachten die dit jaar in de derde graad gepland zijn, wijzen op een positieve ontwikkeling op dit vlak.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Niet alle lessen geschiedenis vinden plaats in een voldoende uitgerust lokaal. In de meeste lokalen is er wel multimedia voorhanden. Het vlot gebruik van naslagwerken is er echter niet mogelijk (onder meer historische atlassen). Multimedia wordt frequent ingezet voor visuele en structurele ondersteuning van het onderwijsleerproces en voor bronnenanalyse. Bronnenverwerving en -verwerking met gebruik van ICT door de leerlingen komt slechts enkele keren voor.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De leerlingenevaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. De verhouding dagelijks werk examens is hierbij 25/75 zoals die vastligt op schoolniveau. Dit is wellicht mede de oorzaak voor de onderwaardering van het onderzoekend leren. De talrijke toetsen en enkele taken maken de voortgang van het leerproces onvoldoende zichtbaar. Het dagelijks werk bestaat quasi uitsluitend uit reproductiegerichte herhalingstoetsen. De evaluatie van zelfstandig opdrachten is weinig valide, vermits de opdrachten slechts in zeer geringe mate beantwoorden aan de leerplandoelstellingen en de evaluatiecriteria niet altijd voldoende transparant zijn.

De vraagstelling in de herhalingstoetsen en de examens sluit bij het onderwijsleerproces aan, maar is onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. De evaluatie van de examens is taxonomisch voldoende geproportioneerd opgebouwd. De evaluatie in haar geheel is geen optimale weergave van de mate waarin de leerlingen het brede onderliggende onderwijsleerproces beheersen, vermits aan de evaluatie van historische vaardigheden onvoldoende gewicht is toegekend. Doorheen het leerproces is er voldoende aandacht voor de historische attitudes, maar de beoordeling wordt niet in de evaluatie meegenomen.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het leerlingvriendelijk en motiverend klasmanagement, zijn onderdelen van een goede leerbegeleiding. De gestructureerde leerlingencursussen zijn in het vijfde leerjaar afgestemd op het gebruik van het leerboek. Daarmee ondersteunen ze wel het leren van de leerlingen, maar worden de leerlingen weinig geconfronteerd met probleemoplossend of zelfgestuurd leren. In het zesde leerjaar is de leerlingencursus overwegend bedoeld om de leerlingen tijdens de lessen actief met het leerboek te laten omgaan. Dit past gedeeltelijk in het antwoord op de vraag naar het gebruik van meer activerende werkvormen, maar de strakke regie laat voor het zelfstandig werken en het kritisch leren te weinig ruimte.

De notities van de leerlingen geven weinig aan in welke zin het leren wordt aangestuurd.

De leerlingen krijgen voldoende instructies over wat van hen verwacht wordt en wat ze moeten kennen en kunnen. Er is overwegend mondelinge feedback op de leerprestaties van de leerlingen. Bij tegenvallende resultaten wordt in remediëring voorzien. In geval van specifieke leerproblemen sluit de leerbegeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep vertoont een grote vak- en schoolbetrokkenheid en bereidheid tot kwaliteitsverbetering. Verschillende documenten en acties getuigen van de betrokkenheid. De vakgroep heeft de kijkwijzers die de pedagogische begeleidingsdienst heeft aangereikt met het oog op het bewaken van leerplangerichtheid, nauwkeurig ingevuld. Graadoverstijgende leerplanstudie ontbreekt voorlopig nog en dit zorgt ervoor dat deze zelfevaluatie daar onvoldoende op afgestemd was. De leraren plegen zowel formeel als informeel veel overleg. Vakvergaderingen missen evenwel nog inhoudelijke diepgang en zijn overwegend afgestemd op het voorbereiden en organiseren van extramurale activiteiten. De vakdidactische professionalisering komt onvoldoende tegemoet aan de aanpak van de historische vaardigheden en aan de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen.

3.1.1.8 Natuurwetenschappen in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplannen D/2014/7841/016 en D/2006/0279/012)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden volledig en voldoende evenwichtig aangeboden. De evaluatie is voldoende transparant.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerplandoelstellingen worden volledig en voldoende evenwichtig aangeboden. In het eerste leerjaar gaat het onderwijsaanbod meestal uit van een contextuele realisatie van de leerplandoelstellingen. Het aanbod focust in het tweede leerjaar meer op de concepten door een sterkere gerichtheid op het leerboek. Hierdoor komen soms leerinhouden aan bod, die het beheersingsniveau van het leerplan overstijgen.

De doelstellingen voor 'wetenschap en samenleving' en 'gezondheid en veiligheid' komen voldoende aan bod via een aantal opdrachten en zijdelings bij de leerinhouden die er verband mee houden.

De natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode krijgt vooral aandacht tijdens de demonstratieproeven. Het onderzoekend leren is nog maar beperkt geïntegreerd in de lesdidactiek, hoewel het nieuwe leerplan daarop aandringt.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De lessen vinden plaats in het chemie- of het fysicalokaal. Beide lokalen zijn uitgerust met een beamer, een computer met internetaansluiting en een digitaal bord, die de leraren op een gepaste wijze in de lessen gebruiken. De minimaal vereiste leermiddelen zijn aanwezig, zodat het onderzoekend leren voldoende aan bod kan komen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen in een aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. Om het probleemoplossend denken te stimuleren, hanteren de leraren vraaggestuurde leergesprekken. De leerlingen krijgen voldoende tijd om zelfstandig oefeningen op te lossen. De leraren gebruiken echter zelden interactieve werk- en groeperingsvormen om het onderzoekend leren te ondersteunen. Tijdens de demonstratieproeven bijvoorbeeld wisselen de leerlingen te weinig van gedachten. Ze leren zelden een eigen gemotiveerde hypothese formuleren en deze te confronteren met denkbeelden van anderen of wetenschappelijke inzichten.

De leraren bespreken de verbeterde taken, toetsen en examens klassikaal, zodat de leerlingen inzicht krijgen in hun fouten. Ook buiten de lessen kunnen de leerlingen met hun vragen bij hun leraren terecht.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is voldoende transparant. Op toetsen en examens is de puntenverdeling per vraag aangeduid. De leerplandoelstellingen komen echter op de examens niet altijd evenwichtig aan bod. Sommige opgaves zijn ook te veel op de leerinhouden in plaats van op de leerplandoelstellingen afgestemd. De evaluatie peilt soms boven het beheersingsniveau dat het leerplan vooropstelt. Zo komen op toetsen en examens in het tweede leerjaar voor het onderdeel fysica systematisch heel wat vraagstukken voor. Bovendien zijn niet alle opgaves betrouwbaar. Enerzijds is dat te wijten aan het feit dat de leerlingen de oplossingen van sommige opgaves vooraf uit het hoofd kunnen leren, omdat ze die al tijdens lessen of toetsen opgelost hebben. Anderzijds komt dat omdat sommige leraren dezelfde examenopgaves in opeenvolgende schooljaren hergebruiken.

De leerlingresultaten zijn goed. Op jaarbasis komen er nauwelijks tekorten voor. Waar dat het geval is, gaat dat meestal ook gepaard met tekorten voor andere vakken.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school onderzoekt en bewaakt op systematische wijze de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de campus. Daardoor kent ze de tekorten en kan ze snel ingrijpen wanneer dat nodig is.

Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gestructureerd opgesteld en houden rekening met de risicoanalyses, de vaststellingen van de externe dienst en de controle- en keuringsverslagen van derden. De preventieadviseur is bij het beleid betrokken en coördineert er nauwgezet de uitvoering van. Het comité preventie en bescherming op het werk is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. Het personeel is op de hoogte van de algemene maatregelen, zoals de procedures voor het melden van gebreken en voor de evacuatie van de gebouwen ingeval van brand.

Uit de controles en de adviezen blijkt dat er nog enkele gebreken zijn, maar die zijn op het ogenblik van de doorlichting ofwel al weggewerkt, ofwel opgenomen in het jaaractieplan en/of in het globaal preventieplan. De grotere werken zijn opgenomen in het masterplan van de school.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee ze tekorten en gebreken opspoorde en wegwerkte en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende gebreken weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft een visie op zorg. Een belangrijk domein daarin is de gezamenlijke aandacht voor het leerproces van de leerlingen en de ondersteuning daarvan door de school, zeker bij leerlingen met leermoeilijkheden.

In het kader van het M-decreet beschikt de school over een zorgcontinuüm dat trapsgewijs de verschillende fases van de zorg uitwerkt. Een brede basiszorg voor alle leerlingen, een verhoogde zorg voor leerlingen met extra ondersteuningsnoden en een uitbreiding van zorg voor leerlingen met ondersteuning door het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) zijn van toepassing. Er is geen leerling met een individueel aangepast curriculum.

De school ervaart al langer de toenemende nood aan een brede basiszorg. Hiervoor investeert ze in een cel leerlingbegeleiding en wil zij de samenwerking met de vakleraren optimaliseren. Het aanbieden van een basiszorg en een gepaste leerbegeleiding aan alle leerlingen is de gezamenlijke opdracht van alle personeelsleden van de school. In het licht van preventie van studieproblemen zet de school ook breed in op leren leren.

De school biedt een verhoogde zorg aan voor leerlingen met extra ondersteuningsnoden, bijvoorbeeld bij leerlingen met gehoorproblemen. In deze leerbegeleiding maakt de school gebruik van extra middelen, zoals sticordimaatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren, dispensereren) of GON-begeleiding (geïntegreerd onderwijs).

De school werkt nauw samen met het CLB en leerlingen die een uitgebreide zorg nodig hebben, worden effectief doorverwezen naar andere diensten. In een aantal gevallen gaat het hier ook om hoogbegaafde leerlingen.

De school streeft er ook naar om dit zorgbeleid in nauwe samenwerking met de ouders te realiseren.

Ondersteuning De school biedt de leerlingen een gestructureerde leerbegeleiding aan. De cel leerlingbegeleiding bestaat uit twee leerlingbegeleiders, de directeur, het leerlingsecretariaat en een CLB-medewerker. Deze cel vergadert wekelijks.

In het kader van een brede basiszorg heeft de school een goed zicht op de beginsituatie van nieuwe leerlingen, die meestal uit de middenschool van hetzelfde schoolbestuur komen. Zo niet, is er systematisch een intakegesprek met de leerlingbegeleider. Specifieke noden van leerlingen worden in kaart gebracht en voor leerlingen met een geattesteerde leerstoornis (bijvoorbeeld dyslexie) stelt de school handelingsplannen op. Op die manier beschikt elke leraar bij het begin van het schooljaar over de nodige informatie om de gepaste leerbegeleiding te plannen.

De gegevens van de leerlingbegeleiding worden in het elektronische leerlingvolgsysteem opgeslagen en opgevolgd. De leraren kunnen hun remediëringsactiviteiten in dit systeem inbrengen en de ouders kunnen deze van thuis uit opvolgen. De klastitularis beheert het pedagogische dossier en de cel leerlingbegeleiding beheert het zorgdossier, met respect voor de privacy van de leerling.

Het onderwijsproces is doorgaans nog sterk leraargestuurd. De gunstige startpositie van de leerlingen die instromen, daagt de leraren niet altijd uit om leerlingactieve werkvormen te hanteren. Bij een aantal leraren leidt dit tot een gebrek aan ontwikkelingsdynamiek, waarbij kwaliteitsonderwijs en leerbegeleiding verward worden met het dichten van lacunes in kennisoverdracht. Toch investeert de school in de mate van het mogelijke in media die het voor de vakleraar mogelijk maken om meer actieve werkvormen in hun onderwijsproces te hanteren. Preventieve tips om dit proces te optimaliseren worden door een werkgroep 'Zorg' ter beschikking gesteld. Onder meer door de kleinschaligheid van de school is de ervaring dat de leerlingen spontaan contact maken met de vakleraar, de klastitularis of de leerlingbegeleider zodat leermoeilijkheden snel gedetecteerd en geremedieerd kunnen worden. De leraren in deze school hebben oog voor ondersteuning en bieden spontaan remediëring aan. Studie- en werklust voor de leerlingen wordt systematisch bewaakt.

Op schoolniveau kunnen leerlingen ook gebruik maken van bijkomende faciliteiten zoals een middag- of een avondstudie, al dan niet met studiebegeleiding en een zorgklas tijdens de examens.

Ouders kunnen op verschillende manieren de leerbegeleiding van hun kinderen opvolgen: zowel elektronisch, schriftelijk als persoonlijk. Ook het CLB organiseert wekelijkse spreekuren in de school.

Doeltreffendheid De school wil de effecten van de leerbegeleiding opvolgen, maar ze doet dit voornamelijk op het niveau van de individuele leerling. Omdat de beleidsvisie op leerbegeleiding algemene doelen koppelt aan concrete acties en geen strategische noch operationele doelstellingen bevat, kan dit ook moeilijk anders.

De klassenraden volgen de effecten van de genomen remediëringsactiviteiten op en het leerlingvolgsysteem bevat de getroffen zorgmaatregelen. De school heeft nog niet de gewoonte om haar zorgbeleid systematisch met gegenereerde data op te volgen. Ze brengt wel de resultaten van haar leerlingen in en na het secundair onderwijs systematisch in kaart.

De school onderneemt ook gerichte acties om de leerbegeleiding te evalueren en te optimaliseren. Zo wordt de meerwaarde van de zorgklas bij de betrokken leerlingen bevraagd, is er een bevraging welbevinden voor de leerlingen van het eerste leerjaar van de tweede graad en organiseert de directeur systematisch tafelgesprekken met een selectie van leerlingen. Ook de cel leerlingbegeleiding onderneemt een SWOT-analyse. Al deze evaluaties hebben geleid tot bijstellingen op het vlak van de taakbelasting van de leerlingbegeleiders en in de organisatie van het zorgoverleg.

De school vertaalde haar visie op het talenbeleid niet naar concrete doelen afgestemd op de noden van haar leerlingen. Het schoolteam detecteert de talige noden van de leerlingen niet door middel van een taalscreening, maar door uitwisseling van de leerlingvolgdossiers met de middenschool en door observaties van de leraren Nederlands. Er blijken weinig echte taalzwakke leerlingen in te stromen. In de praktijk krijgen de leerlingen talige ondersteuning. Niet alle vakgroepen besteden voldoende aandacht aan de talige aspecten van het lesmateriaal en van de evaluatiepraktijk. De meeste leraren besteden tijdens de lessen aandacht aan het verwerven van vaktaal, schooltaal en instructietaal. Werk- en groepeeringsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen, zijn nog geen gemeengoed. De school evalueert vooral de acties die ze voert in het kader van haar talenbeleid, maar niet de kwaliteit van de organisatie en de uitvoering van dit beleid.

Ontwikkeling De school staat open voor nieuwe ontwikkelingen op het vlak van leerbegeleiding en neemt verschillende initiatieven.

Zij maakt gebruik van de scholengemeenschap als platform van expertisedeling, zij organiseert gerichte workshops tijdens de (schooloverstijgende) pedagogische studiedagen, zij informeert het personeel tijdens personeelsvergaderingen en zij motiveert de verschillende vakgroepen. De school ervaart ook hoe ouders meer en meer bewust omgaan met de vraag naar een gepaste begeleiding voor hun kinderen.

De school informeert zich ook over het zorgbeleid in andere scholen uit de omgeving en werkt intern aan een nieuw portfoliosysteem om de individuele leerbegeleiding in kaart te brengen.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Volgens de school dient de evaluatiepraktijk vooral om het leerproces te ondersteunen. Ze formuleert voor de evaluatiepraktijk geen operationele doelstellingen, maar ze verwacht dat de evaluatie een betrouwbaar beeld geeft over de totale ontwikkeling van de leerling. De school wil daarom dat de evaluatie voldoende is afgestemd op de leerplandoelstellingen. Ze verwacht van de vakgroepen dat ze de transparantie en de validiteit van de evaluatie bewaken. Het beleid gaat ervan uit dat de evaluatie van de verschillende ontwikkelingsaspecten (basisvorming en specifiek gedeelte) correct verloopt.

Om de leerlingen goed voor te bereiden op het hoger onderwijs, hecht de school veel belang aan het toetsen van grotere leerstofhoeveelheden. Ze kent daarom voor bepaalde vakken een groot gewicht toe aan de evaluatie via examens.

Ondersteuning Op schoolniveau zijn er duidelijke afspraken over de verdeling van de punten over de trimesters. De meeste vakgroepen hanteren de afgesproken verhouding dagelijks werk en examen, namelijk 25/75. De leerlingen krijgen echter op die manier de kans om te speculeren via eenmalige goede prestaties. Bovendien krijgen de punten van het dagelijks werk hierdoor een onderwaardering. Nochtans vragen de meeste leerplannen en de doelstellingen vervat in competenties en vaardigheden naar procesevaluatie. Ook bepaalde grote klasgroepen bemoeilijken deze vorm van evaluatie en verhogen de werkdruk van sommige leraren aanzienlijk. Het beleid laat echter toe dat sommige vakgroepen (bijvoorbeeld Nederlands en moderne vreemde talen) een eigen evaluatiemodel ontwikkelen. Deze vakgroepen kiezen voor een systeem van gespreide evaluatie zonder een onderscheid tussen dagelijks werk en examens.

Er zijn nog geen schoolbrede afspraken gemaakt over de evaluatie van de vakgebonden attitudes. Die gebeurt dan ook nog niet in alle vakgroepen. De leerlingen krijgen wel een evaluatie voor schoolbrede attitudes.

De school dringt bij de vakgroepen aan op horizontale en verticale samenhang bij de uitwerking van een valide evaluatiepraktijk. Het beleid stuurt deze realisatie aan via de agenda's van de vakgroepwerking.

De school ontwikkelde deliberatiecriteria en richtlijnen voor het uitreiken van B- en C-attesten. Deze houden rekening met de eigenheid van de studierichting en de evolutie in het leerproces. Met deze criteria verloopt de delibererende klassenraad op een meer gestructureerde manier zonder de autonomie van de klassenraad aan te tasten.

Doeltreffendheid Omdat de school voor de evaluatiepraktijk geen operationele doelstellingen formuleert, kan het beleidsteam slechts beperkt de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk op het niveau van de vakgroepen nagaan. De directeur heeft veel vertrouwen in de individuele leraren en legt de eindverantwoordelijkheid voor een transparante en valide evaluatie ook bij hen. Uit het erkenningsonderzoek van de vakken blijkt echter dat er in de praktijk aanzienlijke kwaliteitsverschillen bestaan tussen de vakken en de leraren. Het leerplan is nog niet overal voldoende de basis van de evaluatie. De vakgroepen maken over het algemeen wel voldoende afspraken binnen hun vak waardoor daar wel gelijkgerichtheid is. De reflectie op de evaluatiegegevens en de aanpassing aan de eigen onderwijspraktijk daarentegen is doorgaans nog altijd sterk vakgroepafhankelijk.

In de tweede graad hebben sommige vakken met een beperkt aantal lesuren drie examenreeksen. Dit staat haaks op de doelstelling om grote leerstofhoeveelheden te toetsen. In het derde trimester is het aantal lessen voor die vakken immers te klein om van een volwaardig examen te kunnen spreken.

De rapportering over de eindresultaten is conform de regelgeving. De notulen van delibererende klassenraad zijn volledig en de B- en C- attesten gemotiveerd. Ouders en leerlingen zijn niet verrast bij B of C attest omdat ze tijdens het jaar voldoende gewaarschuwd zijn via de rapportcommentaren. De ouders kunnen bovendien van thuis uit de remediëringsinitiatieven opvolgen via het elektronische platform. De school gaat de doeltreffendheid van de delibererende klassenraad na door het rendement van de adviezen verder op te volgen. Ze verzamelt en analyseert hiervoor onder andere de resultaten van de oud-leerlingen in het hoger onderwijs.

Ontwikkeling De laatste schooljaren hebben de meeste vakgroepen beperkt ingezet op de ontwikkeling van hun evaluatiepraktijk. De gunstige startpositie van de leerlingen, leidt bij een aantal vakgroepen tot een gebrek aan ontwikkelingsdynamiek, waarbij kwaliteitsonderwijs verward wordt met kennisgerichte selectie. Dat geldt niet voor de vakgroepen talen, die de evaluatiepraktijk fundamenteel hebben aangepakt. De school doorliep een traject met ondersteuning van de pedagogische begeleiding om leerlijnen van de evaluatie binnen de verschillende vakken op te stellen.

De professionaliseringsnoden voor het optimaliseren van de evaluatiepraktijk zijn nog weinig in kaart gebracht. Het aantal gevolgde nascholingen over nieuwe en competentiegerichte evaluatievormen is de laatste jaren veeleer beperkt. Op het beleidsniveau lag de focus van de evaluatiepraktijk nog niet voldoende op de procesevaluatie en de evaluatie van vaardigheden en vakattitudes.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur staat in voor de dagelijkse leiding van de school. Hij krijgt hierbij de ondersteuning van een coördinator, die hiervoor een beperkt aantal uren lesvrij is. Na de vorige doorlichting heeft de directeur samen met de andere coördinatoren en de pedagogische raad de communicatie verbreed en de samenwerking met de verschillende werk- en vakgroepen versterkt. Deze beleidskeuze biedt voldoende kansen tot betrokkenheid. Het beleidsteam vult het pedagogische luik in vanuit de feedback van de verschillende vak- en werkgroepen. De kleinschaligheid van de school bevordert een heldere organisatiestructuur. Het geheel zorgt voor een degelijk beleidsvoerend vermogen.

Visieontwikkeling De visie van de school op onderwijs en opvoeding steunt op de vier basispijlers van het pedagogische project: katholieke specificiteit en spiritualiteit, cognitieve vaardigheden en attitudes, de ontwikkeling van adolescent tot volwassene, leren sociaal functioneren. Verschillende kanalen communiceren deze visie intern en extern. Jaarwerkplannen in de vorm van mindmaps vertalen het pedagogisch project voor heel wat beleidsdomeinen in algemene doelen met concrete acties. Toch is het resultaat vrij abstract en nog niet voldoende omgezet naar strategische en operationele doelstellingen.

Voor een aantal processen staat de school nog aan het begin van een ontwikkelingstraject en dringt zich een krachtiger aansturing en opvolging op. Het beleid rond evaluatie, het talenbeleid en het opnemen van de inspanningsverplichting om de vakoverschrijdende eindtermen te realiseren zijn enkele aspecten die om een opwaardering en een meer gestructureerde invulling vragen.

De samenwerking met de scholen van het schoolbestuur in Lanaken en met de scholengemeenschap Sint-Servaas Maasland richt zich op het onderwijsaanbod, de leerlingenoriëntering, het personeelsbeleid en werkt inspirerend en ondersteunend.

Besluitvorming De officiële overlegorganen op het niveau van de school en de scholengemeenschap functioneren conform de regelgeving. De coördinatoren participeren aan het beleid via hun formele en informele vergaderingen. Naast de frequente algemene personeelsvergaderingen hebben de personeelsleden inspraak via hun vertegenwoordigers in de pedagogische raad. De directeur is er sinds de vorige doorlichting in geslaagd om via een bottom-up beleid een aantal speerpunten te kiezen en hier op een participatieve wijze aan te werken. Deze beleidskeuze biedt voldoende kansen tot betrokkenheid van personeelsleden bij de brede waaier initiatieven en activiteiten binnen de school. Toch vindt een aantal leraren het beleid wel toegankelijk, maar niet altijd voldoende open voor de noden van sommige vakgroepen of afwijkende meningen. Heel wat personeelsleden geven aan dat ze de leiderschapsstijl appreciëren. Ook de leerlingen en de ouders participeren actief.

Kwaliteitszorg De focus van de kwaliteitszorg ligt conform het Kwaliteitsdecreet op het borgen van wat goed is en het constructief werken aan verbeterpunten. Het beleid wil daarbij alle personeelsleden betrekken en zoveel mogelijk domeinen en processen van de schoolwerking bestrijken.

In het kader hiervan verzamelt de school al jarenlang zeer veel statistische gegevens. Zij beschikt onder meer over data die betrekking hebben op leerlingenaantallen en -stromen, de leerprestaties en resultaten in het vervolgonderwijs. De school brengt eveneens de evolutie van haar attestering in kaart. Ze doet dat ook voor de tevredenheid van haar leerlingen, personeel, en ouders.

De pedagogische raad trekt besluiten uit de evaluaties op schoolniveau en communiceert hierover met de leraren. De data komen uitvoerig aan bod in de overlegorganen. Daaruit volgen altijd zelfreflectie en bijstellingen. De school stelt zich ook open voor diverse externe onderzoeken die relevant kunnen zijn als kwaliteitsindicator.

De school slaagt erin om al deze gegevens te gebruiken voor een systematische kwaliteitsbewaking. Door de toepassing van de PDCA-cirkel (Plan, Do, Check, Act) volgt de school de doeltreffendheid van vooropgestelde acties systematisch op. De kwaliteitsbewaking is niet integraal omdat de output op het vlak van leerplanrealisatie en een aantal onderwijsprocessen ontbreekt. In de praktijk blijken verschillen te bestaan wat de diepgang van de vakgroepwerking betreft. Ook uit het erkenningsonderzoek van een representatief deel van het onderwijsaanbod blijkt dat de gehanteerde kwaliteitszorg niet kan garanderen dat alle vakgroepen de leerplandoelstellingen in voldoende mate bereiken. Hiervoor is een doelgerichte aansturing en doeltreffende opvolging van de vakgroepen nodig, waarbij ook doelen op leerlingniveau niet kunnen ontbreken.

De kwaliteitszorg rond de processen op schoolniveau heeft tot heel wat bijstellingen geleid om de schoolwerking effectiever te maken. De school staat nu voor de uitdaging om erover te waken dat haar sterkste troef (de gunstige startpositie van haar instroom) niet leidt tot een gebrek aan ontwikkelingsdynamiek bij de leraren, waarbij kwaliteitsonderwijs verward wordt met kennisgerichte selectie.

Deliberatie De leerplanrealisatie voor geschiedenis in de derde graad voldoet niet. De onderwijsinspectie heeft voldoende vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de school en neemt bijgevolg dit tekort in de leerplanrealisatie niet op in het eindadvies.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Engels in de tweede en de derde graad.
- De realisatie van de onderzoekscompetentie in de polen Economie en Moderne talen.
- De systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving van de school.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het creëren van een aangenaam leer- en leefklimaat.
- De brede zorg voor de leerlingen.
- Het engagement van het schoolteam.
- De opvolging van het rendement van de advisering bij de studiebekrachtiging.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleidsvoerend vermogen.
- De schoolorganisatie.
- De toegankelijkheid van het directieteam.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg.
- De openheid voor externe evaluatie.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het doelgerichte nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De leerplanrealisatie voor geschiedenis in de tweede graad.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen.
- De aandacht voor procesevaluatie.
- Het geïntegreerde aanbod van kennis, vaardigheden en attitudes.
- De grote lesgroepen.
- De ICT-uitrusting en de uitbouw van een krachtige leeromgeving voor een aantal vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- De vertaling van de beleidsvisie op de onderwijsprocessen naar concrete doelen op leraar- en leerlingniveau.
- De implementatie en opvolging van de beleidsprioriteiten op vakniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor geschiedenis in de derde graad. (geen opvolging)
- Het hanteren van hetzelfde leerplan chemie en hetzelfde leerplan fysica voor alle leerlingen van eenzelfde studierichting. (geen opvolging)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor **de overige erkenningsvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
William VROONEN de inspecteur-verslaggever	Peter JANNIS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	